

Euroopa Liit
Euroopa abifond enim
puudustkannatavate
isikute jaoks

Eesti
tuleviku heaks

Euroopa enim puudust kannatavate inimeste abifondi audit

toetuse saaja: Sotsiaalministeerium
rakendusüksus: Riigi Tugiteenuste Keskus

Lõpparuanne

FEAD-9/2024

09.02.2024

RAHANDUSMINISTEERIUM

KOKKUVÕTE AUDITI TULEMUSTEST

Auditi tulemus:

Auditi töörühm jõudis auditi toimingute läbiviimise tulemusena järeldusele, et

- toetuse saaja tegevus projekti nr 14.01.001.01.15-0001 „Toiduainete hankimine ja transport ladustamiskohta“ rakendamisel on olulises osas¹ vastavuses kehtivate õigusaktidega.
- rakendusüksuse juhtimis- ja kontrollisüsteem Abifondi maksetaotluste kontrollimiseks ja toetuse väljamaksete tegemiseks toimib hästi. Rakendusüksuse poolt teostatavad Abifondi maksetaotluste kontrollitoimingud on asjakohased ja piisavad, tagades, et Abifondi vahendeid kasutatakse ainult abikõlblike kulude katmiseks ning väljamaksed toetuse saajale toimuvad õigeaegselt. Olemas on piisav kontroll-jälg.

Märke struktuuritoetuse registris:

- Märkusteta.

Projekti audit on läbi viidud vastavuses rahvusvaheliste siseauditeerimise kutsetegevuse standarditega.

Projekti audit lõpparuanne avalikustatakse Rahandusministeeriumi koduleheküljel.

Täname auditeeritavat auditi läbiviimise ajal osutatud kaasabi, vastutulelikkuse ja koostöö eest.

¹ Auditi töörühm on teostanud auditi toimingud asjatundlikult ja nõutava ametialase hoolsusega. Auditi tulemusena antakse auditeeritud objekti kohta põhjendatud kindlustunne, võttes arvesse võimalikku auditi riski, et isegi suhteliselt olulised ebatäpsused võivad jääda avastamata.

Sisukord

KOKKUVÕTE AUDITI TULEMUSTEST	2
A - OSA.....	4
1. KOKKUVÕTE AUDITI LÄBIVIIMISEST	4
2. PROJEKTIAUDITI OBJEKT JA AUDITEERITUD KULUD	6
3. PIIRANGUD	6
4. TAUSTAINFO	7
B-OSA	9
JKS AUDITI TULEMUSED	9
C-OSA	10
PROJEKTIAUDITI TULEMUSED	10

A - OSA

1. Kokkuvõte auditi läbiviimisest

Struktuuritoetuse seaduse § 11 lõike 3, Enim puudust kannatavate inimeste abifondi rakenduskava 2014–2020 auditeerimise strateegia ja Finantskontrolli osakonna tööplaani järgi viis auditeeriv asutus (Rahandusministeeriumi Finantskontrolli osakond, edaspidi FKO) läbi „Euroopa enim puudust kannatavate inimeste abifondi“ (edaspidi Abifond) auditi Sotsiaalministeeriumis ja Riigi Tugiteenuste Keskuses.

Kuna rakenduskavale Abifondist eraldatava toetuse kogusumma on ligi 13,9 miljonit eurot, lähtub AA rakenduskava auditeerimisel Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määruse (EL) nr 223/2014 artiklist 34 (1), mille järgi võib auditeerimisasutus juhtudel, kui rakenduskavale Abifondist eraldatava toetuse kogusumma ei ületa 35 000 000 eurot piirduda oma auditis iga-aastase süsteemiauditiga, mis hõlmab substantiivset testimist. Sellest tulenevalt viis AA aruandeaastal 1.07.2022 – 30.06.2023 samaaegselt läbi nii deklareeritud kuludele kui ka rakendussüsteemi toimimisele hinnangu andmiseks vajalikud kontrollitoimingud.

Auditi toimingud teostati ajavahemikul 05.01.2024.a kuni 09.02.2024.a. Auditi töörühma kuulusid II auditi talituse juhtivaudiitor Liina Võrklaev (auditi juht) ja I auditi talituse juhataja Anu Alber (auditi eest vastutav isik).

Abifondi juhtimis- ja kontrollisüsteemi osas oli auditi toimingute eesmärk anda hinnang rakendusüksuse juhtimis- ja kontrollisüsteemi tõhususele juhtkonna kontrollide teostamisel „Enim puudust kannatavate inimeste abifondi rakenduskava 2014–2020“ rakendamisel vastavalt Vabariigi Valitsuse 07.06.2014. a määruse nr 127 § 3 lõikele 1.

Abifondi juhtimis- ja kontrollisüsteemi auditi ulatuses oli põhinõue 4: auditi käigus hinnati, kas olemas on piisavad ja asjakohased juhtkonna kontrollid ning kontroll-jälg Abifondi maksetaotluste kontrollimise ja toetuse õigeaegse väljamaksmise kohta.

Juhtimis- ja kontrollisüsteemi auditi ulatuse määramisel lähtuti kõigi varasemate Abifondi auditite tulemustest. Muuhulgas võeti arvesse ka 2022.a tööplaani alusel teostatud Abifondi auditi FEAD-8/2022 tulemused, mis andsid audiitoritele veendumuse, et väljatöötatud toiduabi andmise juhtimis- ja kontrollisüsteem tagab, et toiduabi on antud sihtrühma kuuluvatele isikutele ja olemas on piisav kontroll-jälg.

Käesoleva auditi toimingute käigus veendus audiitor, et Riigi Tugiteenuste Keskus kui rakendusüksus on oma töökorras ja Abifondi kulude kontrollimiseks kasutatavatel maksetaotluste kontroll-lehtedel arvesse võtnud olulises osas kõiki Korraldusasutuse miinimumnõudeid taotluste menetlemise, toetuse väljamaksmise ja projekti elluviimise kontrollimisele. Lisaks analüüsis audiitor auditi ulatusse sattunud Abifondi maksetaotluse alusel, kuidas on rakendusüksus Abifondi maksetaotlust kontrollinud ja veendus, et kontroll-lehel toodud küsimusi ei ole jäetud vastamata ning SFOSi on sisestatud asjakohased tõendusmaterjalid maksetaotlustes nimetatud kulude alusdokumentidena. Audiitor veendus ka selles, et maksetaotluse kontroll-lehel hinnangute andmisel tugineb rakendusüksus muuhulgas riigihangete kontroll-lehel teostatud kontrollidele. Audiitor ei tuvastanud maksetaotluse kontroll-lehtede testimisel olulise finantsmõjuga puudusi, mis seaksid kahtluse alla maksetaotluste menetlemisel rakendatava juhtimis- ja kontrollisüsteemi kvaliteedi.

Projekti auditi eesmärk oli anda hinnang toetuse eesmärgipärasele ja õiguspärasele kasutamisele vastavalt Vabariigi Valitsuse 07.08.2014. a määruse nr 127 „Perioodi 2014-2020 struktuuritoetuse andmise ja kasutamise auditeerimine“ § 4 lõikele 1 projekti nr Abifond.14.01.001.01.15-0001 „Toiduainete hankimine ja transport ladustamiskohta“ osas. Vt detailsemalt aruande C-osa.

Kuludele hinnangu andmiseks ja nende testimiseks moodustas AA valimi EK-le aruandlusperioodil deklareeritud kuludest. Aruandlusperioodi 01.07.2022–30.06.2023 deklareeris korraldusasutus EK-le abifondi rakenduskavaga seotud kulusid kokku 828 261,97 eurot (7 väljamaksetaotlust). Kuna üldkogum on väga väike, oli otstarbekas valim koostada kasutades mittestatistilist valimimeetodit ning juhumeetodil valiti välja üks väljamaksetaotlus summas 388 437,19 eurot IDEA tarkvara abil. Projekti auditi käigus auditeeriti 46,9% üldkogumis olnud kuludest.

*Projekti*auditi toimingute eesmärk oli analüüsida ja hinnata²:

- 1) projekti toetatavate tegevuste ja abikõlblike kulude vastavust Euroopa Liidu ja Eesti õigusaktidele ja toetuse andmise tingimustele;
- 2) abikõlblike kulude ning toetuse saaja raamatupidamisaruannete ja raamatupidamise algdokumentide vastavust, välja arvatud kulude lihtsustatud hüvitamisviiside puhul, mille hindamisel lähtutakse õigusaktides sätestatud erisustest;
- 3) toetuse saajale toetuse maksmist õigel ajal ja ettenähtud mahus.

Auditi toimingute läbiviimisel lähtuti FKO „Perioodi 2014-2020 projekti auditi käsiraamatus“ ning „Perioodi 2014-2020 JKS auditi käsiraamatus“ sätestatud metoodikast.

Auditi toimingute teostamisel tugineti muuhulgas järgmistele dokumentidele:

- Euroopa parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 233/2014;
- Enim puudust kannatavate inimeste abifondi rakenduskava 2014-2020;
- Enim puudust kannatavatele inimestele toiduabi ostmise ja jagamise tingimused (TAT).

² Vabariigi Valitsuse 7. 08 2014. a määruse nr 127 § 4 lõike 12 järgi

2. Projekti auditi objekt ja auditeeritud kulud

1.1 PROJEKTI ÜLDANDMED	
Rakenduskava	Enim puudust kannatavate inimeste abifondi rakenduskava 2014-2020
Prioriteetne suund	Abifond.14 Euroopa abifond enim puudust kannatavate isikute jaoks
Meede	Abifond.14.1 Euroopa abifond enim puudust kannatavate isikute jaoks
Projekti number ja nimetus struktuuritoetuse registris (edaspidi SFOS)	Abifond.14.01.001.01.15-0001 Toiduainete hankimine ja transport ladustamiskohta
Toetuse saaja ja partner(id):	Sotsiaalministeerium
Taotluse rahuldamise otsuse (otsuse muutmise) number ja kuupäev	Projektide kirjeldused, eesmärgid, eelarve, ajaraam ning indikaatorid ja plaanitavad tulemused on toodud Abifondi toetuse andmise tingimustes (TAT), mis on kinnitatud sotsiaalkaitseministri 27.02.2015.a käskkirjaga nr 34. TAT on muudetud järgmiste sotsiaalkaitseministri käskkirjade alusel: TAT muudatus 15.01.2021.a kinnitatud käskkirja nr 3 alusel, TAT muudatus 08.06.2021.a kinnitatud käskkirja nr 6 alusel, TAT muudatus 03.01.2022.a kinnitatud käskkirja nr 2 alusel, TAT muudatus 20.11.2023.a kinnitatud käskkirja nr 152 alusel.
Rakendusüksus	Riigi Tugiteenuste Keskus
Projekti kulude abikõlblikkuse periood	01.10.2014. – 31.12.2023.
1.2 AUDITEERITUD KULUD (auditi ulatus)	
Deklareeritud kulude aluseks olevad väljamaksed (väljamaksetaotluse SFOS nr, kuupäev, abikõlblik summa eurodes)	VMT nr PO7730; 14.07.2022; 388 437,19 eurot.
Toetuse ja omafinantseeringu osakaal abikõlblikest summadest (%)	Toetus 89,08% Riiklik kaasfinantseering 10,92%
Valimi suurus (eurodes; % deklareeritud abikõlblikust summast)	388 437,19 eurot (100%)
Tuvastatud mitteabikõlblikud kulud (eurodes): 0 eurot	
Leitud vea määr (%)	0,00%

3. Piirangud

Käesolev aruanne on koostatud sõltumatuse ja objektiivsuse põhimõtetest lähtudes.

Perioodi 2014-2020 struktuuritoetuse seaduse § 24 punkti 10 alusel on toetuse saaja kohustatud andma audiitori kasutusse tema nõutavad andmed ja dokumendid ning võimaldama audiitoril viibida projektiga seotud ruumides ja territooriumil. Eelnevast tulenevalt järeldavad audiitorid, et kõik auditi käigus esitatud andmed ning muu suuline ja kirjalik teave kajastavad projekti raames teostatud tegevusi korrektselt ja tegelikkusele vastavalt ning on piisavad

projektidele hinnangu andmiseks. Täiendava, audiitoritele mitteesitatud ja mitteteadaoleva informatsiooni korral oleksid audiitorite järeldused võinud olla teistsugused.

4. Taustainfo

Abifondi vahendite kasutamise aluseks on Eestis perioodil 2014-2020 Vabariigi Valitsuse poolt heaks kiidetud ning Euroopa Komisjoni poolt kinnitatud [rakenduskava](#). Rakenduskava koostati Abifondi vahendite kasutamiseks vastavalt Euroopa Parlamendi ja Nõukogu 11. märtsi 2014. a määrusele (EL) nr 223/2014, millega kehtestatakse toetuse kasutamise üldsätted ning sellega lepitakse liikmesriigi ja Euroopa Komisjoni vahel kokku Abifondi kasutamise raamistik. Perioodil 2014-2020 on Abifondi mahuks Eestis kavandatud 13,9 miljonit eurot (sh mais 2021. aastal heakskiidetud REACT-EU vahendid summas 4,5 miljonit eurot).

[Rakenduskava korraldusasutuse ülesandeid](#) täidab Riigi Tugiteenuste Keskuse toetuste arendamise osakond, [sertifitseeriva asutuse ülesandeid](#) täidab Riigi Tugiteenuste Keskuse toetuste maksete osakond ning [auditeeriva asutuse ülesandeid](#) täidab Rahandusministeeriumi finantskontrolli osakond sarnaselt perioodi 2014-2020 ühtekuuluvuspoliitika rakenduskavale.

Rakenduskava järgi toetatakse Abifondist [nelja tüüpi tegevusi](#):

- toidu ostmine (s.h transport partnerorganisatsiooni ladudesse) (projekti nr Abifond.14.01.001.01.15-0001);
- ostetud toidu jagamine partnerorganisatsiooni poolt (projekti nr Abifond.14.01.001.01.15-0002);
- toiduannetuste kogumine ning jagamine partnerorganisatsiooni poolt (projekti nr Abifond.14.01.19-0003);
- tehniline abi (projekti nr Abifond.14.02.15-0001).

[Toidu ostmise ja ostetud toidu jagamise](#) tegevuste elluviimiseks on rakendusasutus välja töötanud (kinnitatud 27.02.2015.a) „[Enim puudust kannatavatele inimestele toiduabi ostmise ja jagamise tingimused](#)“, mis sisaldab kahte projekti. Projektide [abikõlblikeks kuludeks](#) on toidu ostukulud ja toidu transpordikulud, mida arvutatakse kindla määrana (1% toidu ostukuludest) ning partnerorganisatsiooni kulud, mis arvutatakse samuti kindla määrana (5% toidu ostukuludest).

[Toidu ostmiseks ja transpordiks ning partnerorganisatsiooni leidmiseks](#) on toetuse saaja läbi viinud hanked ning sõlminud lepingud järgmiste organisatsioonidega:

1. toetuse saaja partnerorganisatsiooniks toidu komplekteerimisel toidupakkideks ja toidupakkide jagamisel abisaajatele oli SA Eesti-Hollandi heategevusorganisatsioon (Toidupank), kelle leidmiseks viis Sotsiaalministeerium 2015. aastal läbi hanke viitenumbriga 159528. Koostööleping perioodiks 2015-2018 sõlmiti 20. veebruaril 2015. a;
2. koostööleping perioodiks 2019-2020 sõlmiti 21.12.2018. aastal SA-ga Eesti-Hollandi heategevusorganisatsioon (Toidupank). Lepingu maht jäi alla riigihanke korraldamise piirmääraks;
3. toidu ostmise ja transpordi hanke viitenumbriga 157505 viis toetuse saaja läbi ning sõlmis 17.02.2015.a raamlepingu perioodiks 2015-2017 kolme ettevõttega: AS Tartu Mill, AS Kaupmees ja KO ning OÜ Sanitex Estonia. Minikonkursside tulemusena sõlmis toetuse saaja ühega neist igal aastal aastase lepingu toidu ostuks ja transpordiks. Auditis nr FEAD-3/2017 tuvastasid audiitorid riigihankes viitenumbriga 157505 välispakkuja jaoks piirava pakkuja tehnilise ja kutsealase pädevuse kvalifitseerimise tingimuse ning tehti üks oluline tähelepanek. FEAD-3/2017 lõpparuandes tehti rakendusüksusele soovitus toetus osaliselt tagasi nõuda ning ka edaspidi tähelepanekus nimetatud hangete alusel tehtavatest kuludest 10% mitteabikõlblikuks tunnistada. Rakendusüksus on 30.10.2018. a teinud toetuse saajale finantskorrektsiooni otsuse, millest tulenevalt on audiitorite soovitus järgitud. Soovitus on ellu viidud.
4. 2017. aasta lõpus on toetuse saaja korraldanud hanke viitenumbriga 189564 toidu ostmiseks ja selle transportimiseks. 13.11.2017.a sõlmiti raamlepingud perioodiks 2018-2020 kolme ettevõttega: AS Tartu

Mill, Balti Veski AS ning OÜ Sanitex Estonia. Auditis nr FEAD-3/2017 tuvastasid audiitorid riigihankes viitenumbri 189564 välispakkuja jaoks piirava pakkuja tehnilise ja kutsealase pädevuse kvalifitseerimise tingimuse ning tehti üks oluline tähelepanek. FEAD-3/2017 lõpparuandes tehti rakendusüksusele soovitus toetus osaliselt tagasi nõuda ning ka edaspidi tähelepanekus nimetatud hangete alusel tehtavatest kuludest 10% mitteabikõlblikuks tunnistada. Rakendusüksus on 30.10.2018. a teinud toetuse saajale finantskorrektsiooni otsuse, millest tulenevalt on audiitorite soovitus järgitud. Soovitus on ellu viidud.

5. 2018. aastal korraldas toetuse saaja hanke viitenumbri 203509 toidu ostmiseks ja selle transportimiseks. 26.03.2019. a sõlmiti raamlepingud perioodiks 2019-2022 kahe ettevõttega: AS Tartu Mill ning OÜ Sanitex Estonia. Hange viitenumbri 203509 on auditeeritud auditi nr FEAD-5/2019 raames ning on olulises osas vastavuses kehtivate õigusaktidega. Hanke viitenumbri 203509 alusel korraldatud minikonkurss viitenumbri 231012 on auditeeritud käesoleva auditi nr FEAD-8/2022 raames ning on olulises osas vastavuses kehtivate õigusaktidega.
6. 2021. aastal korraldas toetuse saaja hanke viitenumbri 236506 toidu ostmiseks ja selle transportimiseks. Raamleping eduka pakkujaga sõlmiti 23.08.2021. a perioodiks 2022-2023 ettevõttega OÜ Sanitex Estonia. Hange viitenumbri 236506 on auditeeritud auditi nr FEAD-7/2021 raames ning on olulises osas vastavuses kehtivate õigusaktidega.

Toiduannetuste kogumise ning jagamise tegevuste elluviimiseks on rakendusasutus välja töötanud (kinnitatud 05.02.2019.a) „*Enim puudust kannatavatele inimestele toiduannetuste kogumise ja jagamise tingimused*”. Projekti nr Abifond.14.01.19-0003 raames on toetuse saaja läbiviinud järgmised hanked partnerorganisatsiooni leidmiseks:

1. 2019. aastal viidi läbi hange viitenumbri 210407 enim puudust kannatavatele inimestele toiduannetuste kogumiseks ja jagamiseks partnerorganisatsiooni leidmiseks. Hankeleping sõlmiti 02.10.2019. a eduka pakkujaga Sihtasutus Eesti-Hollandi Heategevusfond 36 kuuks. Hange viitenumbri 210407 on auditeeritud auditi nr FEAD-7/2021 raames ning on olulises osas vastavuses kehtivate õigusaktidega.
2. 2021. aastal viidi läbi hange viitenumbri 237370 enim puudust kannatavatele inimestele toiduannetuste kogumiseks ja jagamiseks partnerorganisatsiooni leidmiseks. Hankeleping sõlmiti 16.11.2021. a eduka pakkujaga Sihtasutus Eesti-Hollandi Heategevusfond perioodiks 2022-2023. Hange viitenumbri 237370 on auditeeritud auditi nr FEAD-7/2021 raames ning on olulises osas vastavuses kehtivate õigusaktidega.

B-OSA

JKS AUDITI TULEMUSED

Hinnang juhtimis- ja kontrollisüsteemi tõhususele juhtkonna kontrollide teostamisel vastavalt Vabariigi Valitsuse 7. augusti 2014. a määruse nr 127 § 3 lõikele 1.

Põhinõue 4 – Piisavad ja asjakohased juhtkonna kontrollid

Audiitorite hinnangul on juhtkonna kontrollid ja kontrolljälg Abifondi maksetaotluste kontrollimiseks ja toetuse väljamaksete tegemiseks piisavad ja asjakohased. (I **kategooria – JKS toimib**). Rakendusüksuse poolt teostatavad Abifondi maksetaotluste kontrollitoimingud on asjakohased ja piisavad, tagades, et Abifondi vahendeid kasutatakse ainult abikõlblike kulude katmiseks ning väljamaksed toetuse saajale toimuvad õigeaegselt. Olemas on piisav kontroll-jälg.

Põhinõue	Kategooria I	Kategooria II	Kategooria III	Kategooria IV
Põhinõue 4. Piisavad ja asjakohased juhtkonna kontrollid	x			
Koondhinnang	x			

C-OSA

PROJEKTIAUDITI TULEMUSED

1. Toetuse eesmärgipärane kasutamine

Toetust on kasutatud olulises osas otstarbekalt ja sihipäraselt, vastavalt struktuuritoetuse taotluse rahuldamise otsuses või programmis toodud eesmärkidele ja tingimustele.

2. Raamatupidamisarvestuse õigsus

Toetuse saaja projektiga seotud raamatupidamisarvestus vastab olulises osas kehtivatele õigusaktidele.

3. Toetuse maht ning ajastus

Toetuse andmine on toimunud olulises osas ettenähtud mahus ja õigeaegselt ning omafinantseering on tagatud.

4. Hange läbiviimine

Auditi ulatuses olnud projekti nr 14.01.001.01.15-0001 „Toiduainete hankimine ja transport ladustamiskohta“ hanke nr 236506 läbiviimine on olulises osas vastavuses kehtivate õigusaktidega. Hange viitenumbri 236506 on auditeeritud auditi nr FEAD-7/2021 raames ning on olulises osas vastavuses kehtivate õigusaktidega.

5. Riigiabi andmine

Projekt ei sisalda riigiabi ega vähese tähtsusega abi andmist.

6. Teavitamine ja avalikustamine

Struktuuritoetuse saaja on toetuse kasutamisest teavitamisel ning avalikustamisel järginud olulises osas kehtivaid õigusakte.

Kinnitame aruande 10 leheküljel.

Auditi eest vastutav isik:

Anu Alber
I auditi talituse juhataja
Finantskontrolli osakond

Auditi juht:

Liina Võrklaev
II auditi talituse juhtivaudiitor
Finantskontrolli osakond